

Організаційно-економічний механізм розвитку регіонального ринку електроенергії

І. О. САМОЙЛЕНКО

Харківська національна академія міського господарства

Формування дієвого організаційно-економічного механізму розвитку ринку електроенергії вимагає такого співвідношення між основними його складовими (державним регулюванням і ринковим саморегулюванням), що забезпечить умови підвищення якості надання послуг, організації виробництва на засадах енергоефективності та можливості переходу на інноваційний шлях розвитку суспільства в цілому. Невід'ємними рисами цього механізму має бути його економічна та екологічна ефективність, соціальна спрямованість.

Організаційно-економічний механізм забезпечення нової моделі оптового ринку електроенергії України має бути спрямованим на вирішення таких проблем:

- забезпечення повної поточної оплати за спожиту електричну енергію, та поряд з цим ліквідацію накопичених боргів, подолання цінових дисбалансів, перехресного субсидування;
- оптимізацію схеми надання пільг окремим споживачам, зокрема для різних категорій промислових споживачів;
- загальну модернізацію систем комерційного обліку та інформаційного обміну, включаючи їх технічне переоснащення та запровадження сучасного аудиту надання послуг та їх якості;
- вдосконалення діючої законодавчої бази, створення інфраструктури нового оптового ринку;
- підвищення рівня конкурентоспроможності й підвищення ефективності роботи електроенергетичних підприємств, зменшення неефективних витрат;
- підвищення інвестиційної привабливості електроенергетичної галузі;
- забезпечення надійного та безперебійного електропостачання споживачів України як головної передумови інноваційного розвитку економіки.

Сукупність поставлених завдань вимагає формування багаторівневого та структурно більш досконалого організаційно-економічного механізму розвитку ринку електроенергетики. Сутність такого механізму полягає у запровадженні у практичну діяльність сукупності взаємопов'язаних організаційних, адміністративних, правових, економічних та спеціальних методів впливу на розвиток ринкових відносин та кінцеві результати функціонування ринку електроенергетики.

Перш за все, організаційно-економічний механізм має включати такі блоки: 1) державне регулювання розвитку електроенергетики; 2) ринкове регулювання розвитку електроенергетики (саморегулювання).

Структурно, регулювання розвитку електроенергетики на рівні держави включатиме: 1) організаційний блок (суб'єкти, об'єкти управління, організаційні структури); 2) правовий блок (законодавчо-нормативне забезпечення розвитку електроенергетики, постанови, інструкції тощо); 3) економічний блок (фінансово-кредитні, податкові, інвестиційні інструменти, політика ціноутворення, тарифна політика тощо), формування якого потребує деталізації видів фінансової підтримки галузі, джерел, порядку та схем фінансування та підтримки суб'єктів ринку, деталізації податкових важелів впливу на ринок електроенергії, забезпечення прозорості політики підтримки окремих суб'єктів ринку та механізмів її здійснення тощо). Класична побудова організаційно-економічного механізму розвитку ринку електроенергетики дає змогу забезпечити інформаційну основу щодо оцінки ефективності та наслідків його дії, оперативно реагувати на зміни, визначати напрями його вдосконалення.